

Stichting *Vrij*

JAARVERSLAG 2020

Stichting Vrijwillige Hulpverlening aan
Gedetineerden en Ex-gedetineerden

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de STICHTING VRIJ over het jaar 2020.

Het jaar 2020 was een uitzonderlijk moeilijk jaar door de pandemie, die ook Nederland trof. Door de maatregelen, van de overheid vanaf 15 maart 2020 waren er een aantal beperkingen voor Stichting Vrij. De coronacrisis beperkte werkzaamheden van medewerkers van Stichting VRIJ, de aanwezigheid van stagiaires op de stichting en het bezoeken van gedetineerden. Klussen konden grotendeels wel worden gedaan.

Ondanks de beperkende omstandigheden is in 2020 door de inzet van onze vrijwillig(st)ers, de staf en het bestuur van Stichting Vrij het nodige werk verzet ten behoeve van gedetineerden en (ex)gedetineerden. Door de reductie van taken en de hoge werkdruk bij de reclassering en de Penitentiaire Inrichtingen, waardoor zij allerlei werkzaamheden niet meer kunnen doen, werd frequent een beroep gedaan op Stichting Vrij.

Zo is, als voorheen een beroep gedaan op de inzet, motivatie en deskundigheid van al onze medewerker(-st)ers, stagiaires en vrijwilligers. Dit legt een grote verantwoordelijkheid op de schouders van een ideële vrijwilligersorganisatie als Stichting Vrij. Met volle inzet zal onze stichting ook in het nieuwe jaar haar humanitaire werk voortzetten.

Vanzelfsprekend is de subsidie van, en een goede samenwerking met, het Ministerie van Justitie onmisbaar. Het afgelopen jaar deden wij dan ook een beroep op het beschikbare budget, met name om de continuïteit van alle activiteiten te waarborgen.

Met het jaarverslag hopen wij u een positieve indruk te kunnen geven van het reilen en zeilen van Stichting Vrij gedurende het afgelopen jaar.

Het verslag van Stichting Vrij is ook gepubliceerd op de website van Stichting Vrij. Pag. 9: 3.2

Stichting VRIJ, februari 2021

Inhoud

Voorwoord	2
Hoofdstuk 1 Stichting Vrij	4
1.1 Het Begin	4
1.2 Doelstellingen Stichting Vrij	4
Hoofdstuk 2 De Organisatie	6
2.1 De kerngroep bezetting en vergaderfrequentie	6
2.2 Het bestuur	6
2.3 De medewerkers (staf) de coördinator en medewerkers	6
2.4 Samenwerking	7
Hoofdstuk 3 De staf, de vrijwilligers en de taken	8
3.1 Taken van de staf	8
3.2 Voorwaarden voor de taken	9
Hoofdstuk 4 Cijfers 2020	10
4.1 Taalproblemen	10
4.2 Bezoekaanvragen	10
4.3 Penitentiare Inrichtingen	13
4.4 Bezoek op kantoor	13
4.5 Klussen	14
Hoofdstuk 5 Vrijwilligers	16
5.1 Achtergronden vrijwilligers	16
5.2 Vrijwilligersbijeenkomsten	16
5.3 Schematisch overzicht	16
Hoofdstuk 6 Ontwikkelingen binnen de stichting	17
6.1 Penitentiare Inrichtingen	17
6.2 Voorlichting	17
Hoofdstuk 7 Wordt Vervolgd	18
7.1 Wordt Vervolgd (voorheen Turning Point)	18
Hoofdstuk 8 Poster	19
8.1 Poster	19

Hoofdstuk 1 Stichting Vrij

1.1 Het Begin

Stichting Vrij is ontstaan op initiatief van de Verenigde Reclasseringsinstellingen. Binnen de reclassering, waar in de zeventiger jaren voor het overgrote deel betaalde hulpverleners werkzaam waren, vroeg men zich af of het niet wenselijk was meer vrijwilligers in te schakelen om gedetineerden te bezoeken. Vanaf het moment dat er gevangenissen werden gebouwd werd immers het bezoeken van en hulp verlenen aan gedetineerden al door vrijwilliger(sten)s gedaan. Vanuit godsdienstige en humanitaire motieven waren er diverse organisaties die zich over het lot van gedetineerden ontfermden. Dat waren vooral de kerkgenootschappen. Maar, zoals zo vaak, werd dit particuliere initiatief door de overheid overgenomen vanwege de beheersbaarheid. De vele 'reclasseringsinstellingen' werden samengevoegd en de hulpverleners kwamen in dienst van Justitie. De reclassering werd een erkende en professionele organisatie die uitstekend binnen het gevangenisstelsel paste. Daar kwam nog bij dat de reclassering bepaalde werkzaamheden voor Justitie ging verrichten, zoals het schrijven van voorlichtingsrapporten voor de rechter. Aldus werd de reclassering een typisch professionele organisatie.

In 1974 ontstond bij de reclassering de gedachte om weer vrijwilligers bij het werk te betrekken. Na een televisie- uitzending, waarin een oproep werd gedaan aan vrijwilligers die zich voor gedetineerden wilden inzetten, meldden vanuit de regio Amsterdam zo'n 120 mensen zich aan. Zij werden voor 17 januari 1975 uitgenodigd om eens te komen praten. Uit de ongeveer zeventig belangstellenden werden vijf mensen gezocht om een organisatie op poten te zetten. Op dat moment trok de reclassering zich terug, omdat ze van mening was dat er nu een onafhankelijke organisatie van vrijwilligers kon worden opgericht.

In de loop van 1975 werden gesprekken gevoerd met alle belangstellenden en officiële instanties. Vervolgens werd aan het eind van dat jaar met zo'n vijftig vrijwilligers gestart. Op 10 februari 1976 kreeg de organisatie een officiële status in de vorm van een stichting: ***“Stichting Vrijwillige Hulpverlening aan gedetineerden en ex-gedetineerden”***, vanwege praktische redenen ook wel Stichting VRIJ genoemd.

1.2 Doelstellingen Stichting Vrij

Volgens de statuten kent Stichting Vrij twee doelstellingen:

- 1.) Het behartigen van de belangen van hen die op enigerlei wijze in aanraking zijn of zijn geweest met Justitie. Dit komt neer op het bezoeken van gedetineerden door de vrijwillig(sten)s, hulpverlening door stafleden in Huizen van Bewaring of Gevangenissen en daarbuiten aan ex-gedetineerden. Hierbij kan gedacht worden aan het bieden van praktische hulp bij huisvesting, financiën, werk en studie, het geven van voorlichting en informatie.
- 2.) Het op gang brengen van en meewerken aan processen in de samenleving die de verbetering van de hulpverlening aan en de positie van gedetineerden en ex-gedetineerden voor ogen staan. Hierbij valt te denken aan het in stand houden en verbeteren van de rechtspositie van gedetineerden, het bewerkstelligen van een mentaliteitsverandering binnen de samenleving, c.q. het bestrijden van vooroordelen, door het geven van uitgebreide informatie en voorlichting. Ook het signaleren van onrechtvaardigheden en het voeren van acties tegen misstanden in de Penitentiaire Inrichtingen behoort tot de taken van Stichting Vrij.

Stichting Vrij tracht dit doel te verwezenlijken door:

- 1.) Het openstellen van het kantoor. Ex-gedetineerden en gedetineerden kunnen altijd bij ons terecht met allerlei vragen tijdens kantooruren. Dit kan telefonisch, maar ook door middel van een bezoek aan ons pand.
- 2.) Het inschakelen van vrijwilligers bij de directe hulpverlening. Dit komt neer op het bezoeken van gedetineerden, het doen van klussen en het bijstaan in allerlei praktische en schriftelijke procedures, zowel in het gevangeniswezen als daarbuiten.
- 3.) Het aanwijzen van lacunes met betrekking tot de problematiek van gedetineerden en ex-gedetineerden, alsmede het naar vermogen van de Stichting invullen van de leemtes.
- 4.) Het onderhouden van contacten met diverse instellingen en groeperingen die werkzaam zijn op het gebied van strafrechtspleging.
- 5.) Het geven van voorlichting en informatie aan belangstellende derden.

Hoofdstuk 2 De Organisatie

2.1 De kerngroep bezetting en vergaderfrequentie

Het hoogste besluitvormende orgaan binnen Stichting Vrij is het bestuur. Hierin hebben zitting de penningmeester en overige bestuursleden. Naast de bestuursleden is de directeur van SurAnt aanwezig, ook schuift de coördinator van Stichting Vrij aan. Het voorzitterschap rouleert onder de bestuursleden van de vergaderingen. Elke 6-8 weken is er een kerngroep- vergadering. Het bestuur bestaat op dit moment uit vijf leden.

2.2 Het bestuur

Het voorzitterschap wordt bij toerbeurt vervuld door een der bestuursleden. Het bestuur bestaat uit:

- **Chris Gort, penningmeester**
- **Jan Vonk, bestuurslid**
- **mr. Wim Valk, bestuurslid**
- **Peter Jans, bestuurslid**
- **mr. Patrick Bean, bestuurslid**

Het bestuur vormt in nauwe samenspraak met de staf en andere betrokkenen het beleid van de Stichting, uiteraard binnen de doelstellingen van de Stichting.

2.3 De medewerkers (staf) de coördinator en medewerkers

De kern van de organisatie bestaat uit de vrijwilligers. Zij vormen de basis van de organisatie. De vrijwilligers worden ondersteund door de coördinator en de stagiaires.

De coördinator van de Stichting Vrij heeft de leiding over de staf, die het beleid op korte termijn bepaalt en uitvoert.

De coördinator is Lahbib Haddaoui. Lahbib Haddaoui verricht deze functie reeds sinds 1 april 2008.

Vanaf medio 2016 worden de vrijwilligers, coördinator en stagiaires ondersteund door de directeur van Stichting Surant (zie 2.4. Samenwerking). Er werken meestal drie tot vier stagiaires tegelijkertijd. Zij volgen de opleiding sociaal juridische dienstverlening of de opleiding sociale dienstverlening. Daarnaast maakt de Stichting dankbaar gebruik van vrijwilligers. De Stichting kan voor allerlei werkzaamheden een beroep doen op zo'n zestigtal vrijwilligers. Deze vrijwilligers houden zich voornamelijk bezig met het bezoeken van gedetineerden in Penitentiaire Inrichtingen. De statuten van Stichting VRIJ zijn in 2019 overeenkomstig de huidige wetgeving aangepast.

2.4 Samenwerking

BONJO staat voor Belangenoverleg Niet-Justitie gebonden Organisaties. BONJO functioneert als een platform van en voor onafhankelijke vrijwilligersorganisaties en groepen, die zich, op wat voor manier dan ook, inzetten voor verdachten, veroordeelden, (ex-)gedetineerden en/ of hun relaties. BONJO, als overkoepelende organisatie steunt het onafhankelijke vrijwilligerswerk en wil het een serieuze plaats geven naast de activiteiten van de reclassering en justitie. Daartoe biedt Bonjo informatieve bijeenkomsten. Zij kiest er bewust voor zich niet te bemoeien met de identiteit en de activiteiten van de deelnemende organisaties, maar ondersteunt deze op een informatieve wijze. Al meerdere jaren is er een goede samenwerking tussen BONJO en Stichting Vrij.

In 2015 zijn de onderhandelingen met SurAnt gestart over intensievere samenwerking.

SurAnt is een organisatie, die eveneens bijna volledig op vrijwilligers draait, met vestigingen in Amsterdam en Almere. SurAnt bemenst de binnen Re-Integratie Centra (RIC's) 'binnen een aantal Penitentiare Inrichtingen en heeft inmiddels ook een aantal buiten RIC's opgestart (in Amsterdam en Utrecht). SurAnt heeft daarnaast ook nog onder andere het Klusloket.

SurAnt en Stichting Vrij hebben in 2016 elkaar gevonden in een meer intensieve samenwerking. Dit heeft er toe geleid dat er op bestuurlijk niveau meer samengewerkt zal gaan worden en dat ook de directeur van SurAnt een belangrijke rol heeft gekregen binnen het nog meer professionaliseren (met behoud van de identiteit en kracht van de vrijwilligers) van Stichting VRIJ.

Stichting VRIJ ontvangt subsidie van het Ministerie van Justitie. Daarnaast is Stichting VRIJ een ANBI-instelling.

¹ Bij een RIC kunnen gedetineerden terecht met een hulpvraag op één van de vijf leefgebieden: gemeente, wonen, werk en inkomen, financiën, schulden en zorg. De gedetineerde kan zo zelf bijdragen aan het voorbereiden van een succesvolle terugkeer in de samenleving'

Hoofdstuk 3 De staf, de vrijwilligers en de taken

3.1 Taken van de staf

De staf houdt zich bezig met de dagelijkse werkzaamheden van de Stichting.

● Bezoeken aan gedetineerden in de penitentiaire inrichtingen

De staf handelt alle binnenkomende bezoek- en klussenaanvragen af ten behoeve van gedetineerden, waaronder veel buitenlanders (aangehouden in Nederland maar zonder de Nederlandse nationaliteit). Zij krijgen niet of nauwelijks bezoek en ondersteuning van relaties of bekenden. De staf zoekt dan uit het bestand een geschikte vrijwilliger op die geregeld op 'sociaal' bezoek gaat. Ons werk op dit punt is thans goed bekend binnen de Penitentiaire Inrichtingen.

Bezoekaanvragen bereiken ons langs diverse kanalen. Als belangrijkste daarvan noemen we de casemanager van de instellingen/ Penitentiaire Inrichtingen. Verder bereiken ons aanvragen via de reclassering, bewaarders, advocaten, bureaus voor rechtshulp, geestelijke verzorging, BONJO en medegedetineerden. Wij zetten ons er voor in om alle bezoekaanvragen te honoreren door middel van onze vrijwilligers en de stafleden van Stichting Vrij.

De stafleden van Stichting Vrij gaan eveneens bij gedetineerden op bezoek. Het betreft hier zogenaamde hulpverleningsbezoeken, waarbij een gedetineerde onze hulp inroept voor het oplossen van speciale problemen of vragen zoals bemiddeling bij huisvesting, vreemdelingenkwesties, contact met familie of het geven van voorlichting.

Ook na hun detentie zoeken mensen soms nog contact met de stichting. De deur van ons kantoor staat altijd open voor ex-gedetineerden. Sommigen komen langs voor een praatje en een kopje koffie. Anderen roepen onze hulp in bij het oplossen van problemen van uiteenlopende aard, bijvoorbeeld op het gebied van politie/ justitie, huisvesting, levensonderhoud, werk, verblijf en remigratie. Het is namelijk voor veel ex-gedetineerden erg moeilijk om na hun detentie opnieuw te integreren in de maatschappij.

● Voorlichting

Op aanvraag of op eigen initiatief wordt informatie en voorlichting gegeven over de Stichting aan belangstellende organisaties, instellingen en eventueel media. Hierbij moet vooral gedacht worden aan Penitentiaire Inrichtingen, maatschappelijk werk en reclassering.

● Vrijwilligers

De staf draagt de zorg voor de werving, de begeleiding en het behoud van onze vrijwillig(st)ers. Tevens worden ongeveer vier keer per jaar themamiddagen voor onze vrijwilligers georganiseerd. Hierbij moet gedacht worden aan thema's zoals: voorlichting door een *ervaringsdeskundige* (iemand die zelf in aanraking is geweest met justitie), cultuur, huisvesting, verslaving, enzovoorts.

- Klussen

Grotendeels bestaan de klussen die door Stichting Vrij voor gedetineerden worden verricht uit het ophalen van kleding en persoonlijke eigendommen uit woningen, pensions, opvangcentra of bagagekluizen. Daarnaast regelt Stichting Vrij voortdurend financiële zaken, transacties, geld pinnen en het geld overmaken naar een rekening courant van een PI of het kopen van kleding voor gedetineerden nadat een gedetineerde een pinpas heeft laten ophalen. Daarnaast komt het voor dat er opvang voor huisdieren gezocht moet worden, soms mag een dier bv. vogel ingevoerd worden. Er zijn ook regelmatig verzoeken om post op te halen. Bij alle klussen moet de Stichting schriftelijk gemachtigd zijn door de gedetineerde of door de contactpersoon (casemanager).

- Signalering

De staf heeft tenslotte als belangrijke taak het kritisch volgen van, en in voorkomende gevallen het reageren op, ontwikkelingen binnen justitie, het gevangeniswezen en de aan justitie gebonden instellingen.

3.2 Voorwaarden voor de taken

- Overlegvormen

Stichting Vrij vergadert wekelijks met alle stafleden en stagiaires. Dit zijn stafvergaderingen. Hierin wordt alles besproken wat van belang is voor het beleid op de korte termijn. Naast de stafvergadering is er een maandelijkse kerngroep-vergadering. Hieraan nemen alle stafleden en bestuursleden deel. Ook streeft de Stichting ernaar om aanwezig te zijn bij de algemene vergaderingen van de vereniging BONJO. Daarvoor worden dan enkele bestuursleden c.q. stafleden gedelegeerd. Zij behartigen daar de belangen van de Stichting.

- Administratieve taken

Deze bestaan uit het verwerken van de post, het aannemen van de telefoon, het schrijven en verwerken van brieven, mails en rapporten, het inwinnen van informatie per telefoon, het administreren van bezoek- en klussenaanvragen en mutaties in het vrijwilligersbestand, digitaal gegevensbeheer en het bijhouden van het archief.

- Contacten met andere organisaties

Deze taak omvat het onderhouden van contacten met diverse instellingen en groeperingen die werkzaam zijn op het gebied van strafrechtspleging: Penitentiaire Inrichtingen, Maatschappelijk Opvang, reclasseringsinstellingen, SurAnt, advocatuur, politie en justitie, vreemdelingendiensten (IND), Leger des Heils, Exodus, Humanitas, deurwaarders of incassobureaus en schuldhulpverlenende instanties. Contact met de stagebegeleiders van de verschillende scholen, waar de stagiaires hun opleiding volgen.

Hoofdstuk 4 Cijfers 2020

4.1 Taalproblemen

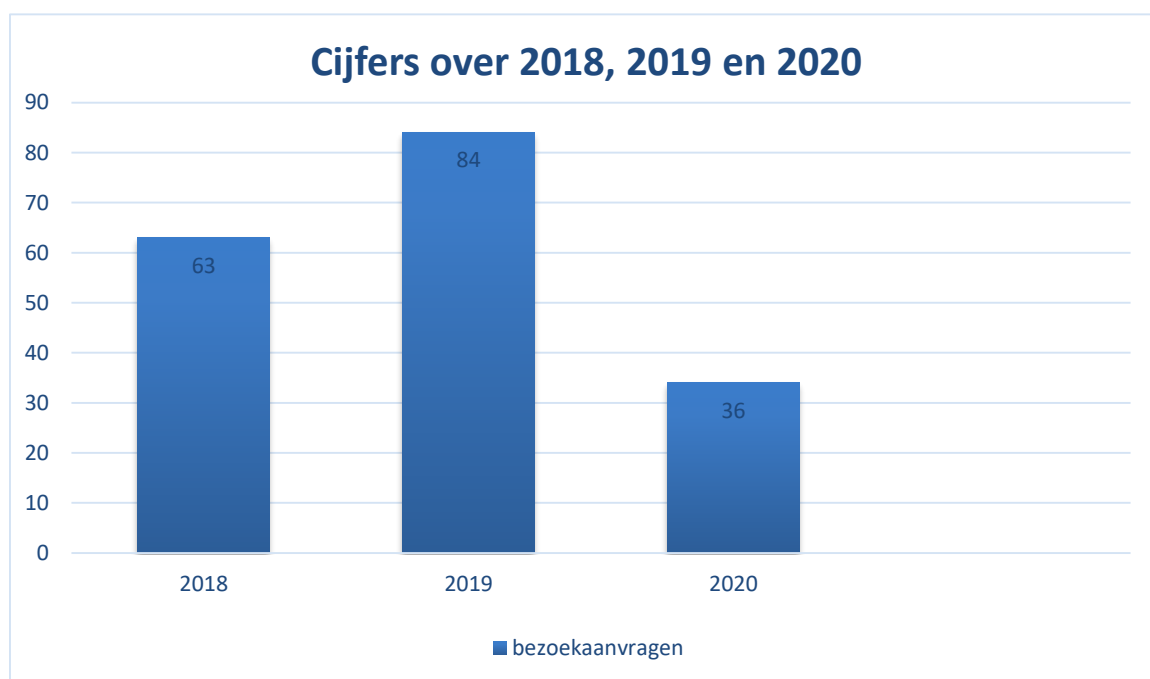
In de penitentiaire inrichtingen in Noord Holland en Flevoland verblijven verschillende mensen die niet of slecht Nederlands spreken. Stichting VRIJ beschikt over veel vrijwilligers die meerdere talen spreken. Hiermee waren wij in staat om praktisch alle bezoekaanvragen te honoreren. Op deze manier wordt voorkomen dat een gedetineerde enkele weken op zijn/haar bezoek moet wachten. De bezoeken worden dan ook hoog gewaardeerd en er ontstaat vaak een hechte vertrouwensband tussen gedetineerde en bezoeker.

4.2 Bezoekaanvragen

In het jaar **2020** hebben wij in totaal **36** nieuwe bezoekaanvragen gehad (zie onderstaand tabel 1). In bijna alle gevallen waren het langdurige contacten. Dit zijn minder aanvragen dan in **2019 (84)**, en in **2018 (63)**. Zie hiervoor respectievelijk tabel 2 en tabel 3. Een gedetineerde wordt meestal wekelijks bezocht in de penitentiaire inrichting. Daarnaast hebben wij natuurlijk ook nog vele lopende bezoeken en diverse bezoeken van praktische aard voor directe hulpverlening, al dan niet, samen met een maatschappelijk werk(st)er van de desbetreffende inrichting.

De bezoeken werden in 2020 ernstig belemmerd door de pandemie en de maatregelen van de overheid n.a.v. de coronavirus. Dit vanaf 15 maart 2020.

	2018	2019	2020
Bezoekaanvragen	63	84	36

Voor een bezoek moet al gauw een dagdeel gerekend worden. Het komt echter ook regelmatig voor dat een gedetineerde wordt overgeplaatst naar een andere inrichting en dat, vooral na langdurige contacten, de vrijwilliger de gedetineerde daar ook bezoekt. Een bezoek kan dan wel een hele dag in beslag nemen. Zo'n 90% van deze contacten betreft bezoeken door onze vrijwilligers en 10% betreft hulpverleningsgesprekken door onze stafleden.

Land van Herkomst	Nieuwe bezoekaanvragen
Nederland	23
Marokko	4
Turkije	1
China	1
Suriname	1
Algerije	1
Spanje	1
Somalië	1
Afghanistan	0
Iran	0
Curaçao/ Antillen	1
USA	1
Soedan	1
TOTAAL	36

Tabel 1: aanvragen bezoeken naar land van herkomst gedetineerde in 2020

Land van Herkomst	Nieuwe bezoekaanvragen
Nederland	38
Marokko	8
Turkije	3
Frankrijk	1
Suriname	2
Spanje	2
Italië	2
Bosnië	3
Afghanistan	0
Iran	1
Curaçao/ Antillen	1
Roemenië	0
Letland	1
Slowakije	0
Polen	1
TOTAAL	63

Tabel 2: aanvragen bezoeken naar land van herkomst gedetineerde in 2018

Land van Herkomst	Nieuwe bezoekaanvragen
Nederland	67
Marokko	5
Turkije	2
Frankrijk	0
Suriname	1
Spanje	2
Italia	0
Somalië	1
Nigeria	1
Irak	2
Curaçao/ Antillen	0
Portugal/Angola	1
Letland	1
Slowakije	0
Polen	1
TOTAAL	84

Tabel 3: aanvragen bezoeken naar land van herkomst gedetineerde in 2019

Alle nieuwe bezoekaanvragen konden worden beantwoord.

4.3 Penitentiare Inrichtingen

Bezoekaanvragen komen nu vooral vanuit de Justitiële Inrichting Zaanstad en instellingen of klinieken uit het gehele land. Oorspronkelijk was er een intensieve samenwerking met verschillende inrichtingen in Amsterdam. Na sluiting van deze instellingen werkt de Stichting landelijk, dit vraagt echter wel veel tijd en reisafstand van onze vrijwilligers. De laatste jaren zien we het aantal bezoeken in de Forensische klinieken toenemen. In 2020 waren 5 van de 79 nieuwe bezoeken binnen deze centra. Een bezoek is gemiddeld één keer per week. Op jaarbasis gaat het in totaal om circa 2000 bezoeken, die de vrijwilligers tezamen doen. Een bezoek kost een vrijwilliger, inclusief reistijd, circa 4 uur per keer. De corona, die uiteindelijk een pandemie werd heeft door de overheidsmaatregelen het voor een aantal maanden onmogelijk gemaakt om bezoeken te brengen aan gedetineerden. Toch is er een aantal bezoeken afgelegd in klinieken en Justitiële Centra door de vrijwilligers.

Penitentiare Inrichting	Aantal nieuwe bezoekers	For. Behandelcentra	Aantal nieuwe bezoekers
JC Zaanstad	21	FPC Van der Hoevenkliniek	1
PI Vught	0	Kliniek Lunteren	1
PI Heerhugowaard	0	FPC Rooyse Wissel	1
PI Zwolle	1	Pieter Baan Centrum	0
PI Nieuwegein	1	Inforsa Amsterdam	0
PI Alphen aan de Rijn	2		
DC Schiphol	2		
PI Krimpen aan de IJssel	2		
PI Lelystad	0		
DC Rotterdam	0		
PI Scheveningen	0		
PI Ter Apel	1		
Detentie Centrum Zeist	1		
PI Ter Apel	1		
PI Nieuwersluis	0		
PI Den Haag	1		
PI Grave	0		
TOTAAL	33	TOTAAL	3

Tabel 4: aantal nieuwe bezoeken naar Penitentiare Inrichting en Forensische Behandelcentra.

4.4 Bezoek op kantoor

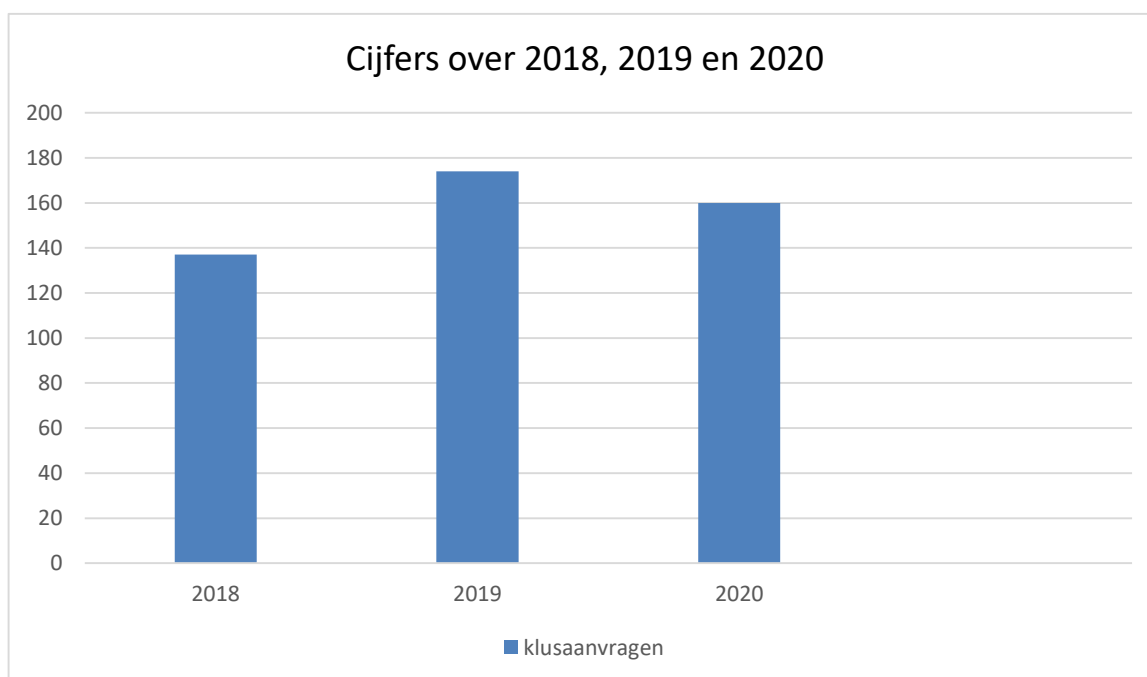
Zoals eerder weergegeven is er ook op het kantoor, aan de Hemonylaan 9A te Amsterdam, veel aanloop van ex-gedetineerden en ook wel van gedetineerden die met strafonderbreking of verlof zijn. Dagelijks belt of komt iemand op het kantoor met een hulpvraag. Opvallend daarbij is dat het bijna altijd gaat om problemen over huisvesting en uitkering. Bezoek aan het kantoor wordt ervaren als laagdrempelig.

4.5 Klussen

Onder klussen verstaat de Stichting het doen van praktische hulpverlening aan gedetineerden die het, veroorzaakt door hun detentie, niet zelf kunnen doen. De Stichting helpt gedetineerden niet als zij voldoende hulp van kennissen, vrienden of familie hebben. Het aantal aangevraagde nieuwe klussen bedroeg in 2020 (160) klussen. Dit is vergelijkbaar met 2019 (174) en maar meer dan in 2018 (137). Klussen zijn omvangrijker en landelijk geworden.

Deze klussen worden aangevraagd via diverse kanalen, zoals door de gedetineerde zelf, via de casemanager van verschillende Inrichtingen of via Binnen-RIC, een advocaat en familie of vrienden. Veel klussen nemen veel tijd in beslag vanwege de lange reistijden, niet nagekomen afspraken en omdat bepaalde reizen meerdere malen moeten worden ondernomen, alsook lange lijsten met verzoeken om kleding te kopen. Een klus kan meerdere dagen in beslag nemen. Ondanks de corona was de Stichting in staat veel aandacht aan verzoeken van gedetineerden te besteden.

	2018	2019	2020
Klusaanvragen	137	174	160

Het gaat hier met name om de volgende klussen:

- Financiële klussen: Ophalen van pinpassen, het pinnen van geld en het overmaken van geld naar de rekening van de gedetineerde in PI. Het betalen van een boete of bijvoorbeeld schorsing van een auto bij het RDW.
- Het aanvragen van kleding: Er zijn gedetineerden die helemaal niks bezitten als zij in een penitentiaire inrichting terechtkomen. Zij verzoeken dringend om kleding.
- Het kopen van kleding: Gedetineerden kunnen ons ook machtigen kleding of schoeisel voor hen te kopen en om deze vervolgens in te voeren in de penitentiaire inrichting;
- Het ophalen van kleding uit woningen, pensions, kluizen etc. zowel binnen als buiten Amsterdam.
- Het onderbrengen van een huisdier; bijv. het invoeren van een vogel in een inrichting. (zie hfst. 3 klussen)
- Het ophalen van een gedetineerde uit een Penitentiaire Inrichting en brengen naar een instelling of naar familie.
- Het ophalen van post, waardevolle documenten zoals contracten, diploma's, certificaten.

Meer dan de helft van de klussen was voor gedetineerden die verbleven in detentiecentrum in J.C. Zaanstad.

Soort klus	Aantal keer aangevraagd	
Geld pinnen en kopen van goederen	83	90
Ophalen van goederen		19
Kledingaanvragen		26
Ophalen documenten, familiezaken, opslaan of transport goederen, woning ontruimen, inspecties	7	
Ophalen geld/transacties	8	
Ophalen post	7	
Vervoer van gedetineerde/cliënt uit instelling	3	
TOTAAL	160	

Tabel 5: Diversiteit klussen

Deze klussen hebben betrekking op de klusaanvragen die het kantoor bereiken via Inrichtingen (bv. casemanagers) door middel van machtigingen.

Hoofdstuk 5 Vrijwilligers

Het werk van Stichting Vrij ten behoeve van de gedetineerden kon al die jaren worden gedaan dankzij de inzet van een grote groep vrijwilligers. De vrijwilligers zijn de kern van onze organisatie. Vrijwilligers geven aan dat zij het met veel inzet doen, maar dat er ook soms bezoeken niet soepel verlopen. Het gebeurt wel eens dat de gedetineerde plotseling op transport is, omdat hij wordt overgeplaatst naar een andere gevangenis, voor de rechter moet verschijnen, naar het ziekenhuis is of op bezoek in een nadere PI. Het kan ook voorkomen dat de gedetineerde niet of verkeerd wordt opgeroepen, waardoor de vrijwilliger weer naar huis kan. Inzet en empathie naar de gedetineerde zijn belangrijk bij de bezoeken. De vrijwilligers zijn in staat om door hun inzet en communicatie voorkomende problemen op te lossen en een goede relatie te onderhouden met betrokken gedetineerde.

De afgelopen jaren bestond het bestand van Stichting Vrij uit ongeveer 60 mensen. Onder de bezoekers is er een flink aantal dat al vele jaren voor ons werkt en op wie wij nooit tevergeefs een beroep doen. Niettemin heeft ons bestand regelmatig aanvulling. Diverse vrijwilligers hebben geen betaald werk en vinden na verloop van tijd werk, gaan (opnieuw) studeren of verhuizen. Daarnaast zouden wij graag nieuwe vrijwilligers werven die meerdere talen spreken, en vrijwilligers met diverse culturele achtergronden. Hierbij denkt de Stichting bijvoorbeeld aan vrijwilligers die een Arabische taal beheersen.

5.1 Achtergronden vrijwilligers

De achtergronden van de vrijwilligers lopen uiteen van verpleegster tot huisvader, van medewerker advocatenkantoor tot student. Diversiteit is daarbij belangrijk. Ook zijn er enkele ex-gedetineerden actief als vrijwilliger. De verhouding man/vrouw is gelijk. Over het algemeen zijn de vrijwilligers van middelbare leeftijd, vaak boven de 35 jaar. Het vrijwilligerswerk van Stichting Vrij kan onderverdeeld worden in bezoek- en correspondentiegroepen voor gedetineerden. Geconstateerd wordt dat de werving doorgaans geen probleem is. Redelijk veel mensen lijken toch nog steeds begaan met de problematiek van de gedetineerden. Maatschappelijke bewogenheid lijkt dan ook de belangrijkste motivatie van vrijwilligers. De werving bij Stichting Vrij gebeurt met name door folders, posters, website en mond-tot-mondreclame.

5.2 Vrijwilligersbijeenkomsten

In 2020 zijn er naast als in voorgaande jaren de vrijwilligers vier keer uitgenodigd voor een nuttige en ook gezellige bijeenkomst. Er wordt een thema behandeld en er kunnen vragen gesteld worden aan deskundigen uit de PI's.

5.3 Schematisch overzicht

Naam	Omvang	Profiel	Doelstelling	Doelgroep	Activiteiten
Stichting Vrij	60 vrijwilligers	70% > 35 jaar	Hulpverlening aan (ex-)gedetineerden.	Verdachten, ex-gedetineerden en gedetineerden.	Bezoek aan gedetineerden, Correspondentie met gedetineerden,
	1 coördinator, 2 vaste stafleden, 5 stagiaires	Man/vrouw verhouding ongeveer gelijk.	Verbeteren van de rechtspositie en het behartigen van de belangen van (ex-)gedetineerden.		Het verlenen van praktische hulpverlening, het doen van klussen. Materiële en immateriële hulpverlening

Hoofdstuk 6 Ontwikkelingen binnen de Stichting

6.1 Penitentiare Inrichtingen

In 2020 is Stichting Vrij druk bezig geweest om haar cliëntenbestand te vergroten door het intensiveren van de contacten met de Penitentiare Inrichtingen. Om ons werk onder de aandacht te houden voeren we geregeld gesprekken met de Penitentiare Inrichtingen en geven we voorlichting over wat we doen. Dit levert voor Stichting Vrij geregeld bezoek aanvragen op.

6.2 Voorlichting

De Stichting heeft ook in het jaar 2020 getracht de (naams-)bekendheid bij het algemeen maatschappelijk werk, detentiecentra, reclassering, vrijwilligers en de cliënten zelf via allerlei kanalen te vergroten. Wij hebben op aanvraag of op eigen initiatief veel voorlichting gegeven aan belangstellenden.

Stichting Vrij heeft ook een poster. Het is de bedoeling, wens en hoop dat deze veelvuldig in de verschillende Penitentiare Inrichtingen wordt opgehangen. Via deze manier kan een gedetineerde zich op de hoogte stellen van het bestaan van Stichting Vrij in contact treden met de Stichting. De tekst op de poster is geschreven in diverse talen, zodat iedereen gebruik kan maken van onze diensten.

In 2012 verscheen de bundel: "Gevangenen, laat ze niet zitten", geschreven door Pieter Blik, vrijwilliger van Stichting Vrij. Er is een voorwoord opgenomen van John van den Heuvel. De uitgever is Boekenbent, de prijs is € 10. Het boek is ook verkrijgbaar via bol.com. In 2015 is het gepresenteerd bij RTL-boulevard door John van den Heuvel.

Hoofdstuk 7 Wordt Vervolgd

7.1 Wordt Vervolgd (voorheen Turning Point)

‘Wordt Vervolgd’, voorheen Turning Point, is een buddyproject van stichting Stichting VRIJ in samenwerking met SurAnt, waarbij een vrijwilliger aan een (ex-)gedetineerde wordt gekoppeld. Dit contact begint in een laatste fase van de detentie en wordt na detentie voor onbepaalde tijd voortgezet. De buddy ondersteunt de (ex-)gedetineerde met praktische hulp, bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting of werk. Echter staat de morele steun centraal, met als doel het bijdragen aan een succesvolle re-integratie en het tegengaan van een sociaal isolement. De morele ondersteuning is onderdeel van het hulptraject.

In het jaar 2020 hebben 16 vrijwilligers en 7 gedetineerden zich aangemeld voor deelname aan het buddyproject. Hier zijn 7 koppelingen tussen vrijwilligers en de cliënten uit gekomen, waarvan momenteel de meeste geslaagd zijn. Een ervaren vrijwilliger kan meerdere cliënten begeleiden. Kennis van hulpdoelen is belangrijk, waaronder begeleiden naar schuldhulpverlening, in kaart brengen van schulden en afspraken maken met schuldeisers, kennis van toeslagen en hulp bij allerlei sociale aanvragen, contacten met uitkeringsinstanties alsook het oplossen van vraagstukken van juridische aard, alsook problemen rond het vinden van een woning, het oplossen van relatieproblemen. Door de hulpverlenende gesprekken dient een positieve en vertrouwelijke sfeer te ontstaan, die een basis zal kunnen garanderen voor zelfstandig leren omgaan met de diverse voorkomende problemen. Een traject wordt als succesvol beschouwd indien zij langer dan drie maanden na detentie voortduurt of met goedvinden van de vrijwilliger wordt beëindigd, bijvoorbeeld omdat de ex-gedetineerde inmiddels over werk en/of een goed functionerend sociaal netwerk beschikt of als de cliënt voldoende vaardigheden heeft om zijn problemen zelfstandig aan te pakken. Mochten er nadien nog vragen zijn dan kan de cliënt zich altijd tot de begeleiding wenden, telefonisch of er kan een afspraak gemaakt worden. Soms neemt een cliënt na lange tijd uit detentie te zijn contact op om bepaalde problemen te bespreken of om hulp bij belastingopgaven, toeslagen en schuldproblemen en dergelijke. Ook juridische vragen of hulp bij contacten met een advocaat kunnen daarbij aan de orde komen. Zulke zaken komen regelmatig voor. De hulpverlening Wordt Vervolgd blijft dan ook steeds belangrijk en actueel. Ook voor de gedetineerden, die maar korte tijd in detentie verblijven en over een woning beschikken, maar zelf hun zaken niet kunnen regelen. Zij kunnen met hun buddy een afspraak maken voor hun zaken.

In 2020 werd ook Nederland geraakt door de corona, het leidde tot maatregelen vanaf 15 maart 2021. Ook de hulpverlening werd hierdoor getroffen. Veel mensen zijn door de corona in problemen geraakt en het ziet er naar uit dat in de loop van de tijd nog veel cliënten met problemen hulp zullen blijven vragen over de situatie waarin zij terecht zien komen.

Hoofdstuk 8 Poster

8.1 Poster

Gevangenen "Laat ze niet zitten"

John van den Heuvel heeft op verzoek van Pieter Blik, vrijwilliger van Stichting VRIJ, meegewerkt aan de poster die de gevangenen bekend wil maken met de mogelijkheid om geregeld bezoek te ontvangen tijdens detentie. Natuurlijk is de poster ook bedoeld voor de medewerkers in de Penitentiaire Inrichtingen, zodat zij de Stichting VRIJ gemakkelijk kunnen vinden als een gedetineerde behoefte heeft aan bezoek.

